

TURINYS

PRATARMĖ	9
1. PAŽINIMO PROCESAS	12
1.1. Pažinimo samprata	12
1.2. Pažinimo būdai	13
1.3. Mokslinis ir kasdienis žinojimas	18
1.4. Empirinis ir teorinis pažinimas	20
2. Mokslo samprata	23
2.1. Mokslo kaip reiškinyje	23
2.2. Mokslo prielaidos	25
2.3. Mokslo funkcijos	28
2.4. Mokslo klasifikacija	29
2.5. Mokslo raidos etapai	38
2.5.1. Senovės akmens amžius	38
2.5.2. Naujasis akmens amžius	40
2.5.3. Geležies amžius	42
2.5.4. Viduramžių mokslas	44
2.5.5. Mokslas renesanso laikotarpiu	46
2.5.6. XVIII–XIX amžiaus mokslas	48
2.5.7. XX amžiaus mokslas	49
2.6. XX amžiaus mokslo raidos koncepcijos	50
2.6.1. Loginio empirizmo esmė	50
2.6.2. K.Popperio mokslo raidos koncepcija	51
2.6.3. T.Kuno mokslo raidos samprata	53
2.6.4. I.Lakatoso mokslinio tyrimo programos esmė	54
2.6.5. P.Feuerabendo metodologinio anarchizmo esmė	55
2.7. Socialinių ir gamtos mokslų santykis	56
3. Socialiniai tyrimai	60
3.1. Socialinių tyrimų samprata	60
3.2. Socialinės realybės pažinimo prielaidos	61
3.3. Pozityvizmas ir mokslinis pažinimas	66
3.4. Pozityvizmo idėjų kritika	67
3.5. Socialinių tyrimų etika	76
3.5.1. Bendrosios pastabos	76
3.5.2. Etikos problemos	79
3.5.3. Mokslo ir etikos santykis	84
3.5.4. Etikos kodeksas	86

4. Mokslo metodologija ir metodas	88
4.1. Metodologijos samprata	88
4.2. Tyrimo metodas	89
4.3. Hipotezė	93
5. Mokslinio tyrimo procesas	100
5.1. Tyrimo principai	100
5.2. Temos pasirinkimas	103
5.3. Literatūros studijavimas	105
5.4. Tyrimo proceso struktūra	108
5.4.1. Pasiruošimas tyrimui ir tyrimo organizavimas	110
5.4.1.1. Temos formulavimas	110
5.4.1.2. Tyrimo problema (tiriamasis klausimas)	111
5.4.1.3. Tyrimo objektas (tiriamasis dalykas)	115
5.4.1.4. Hipotezė	116
5.4.1.5. Tyrimo tikslas ir uždaviniai	117
5.4.1.6. Tyrimo proceso organizavimas	119
5.4.2. Empirinių duomenų rinkimas	121
5.4.3. Tyrimo duomenų patikimumas ir objektyvumas	124
5.4.4. Tyrimo duomenų apdorojimas	126
5.4.5. Bendrieji tyrimo programos (planavimo) reikalavimai ...	127
5.5. Alternatyvios tyrimų organizavimo teorijos	128
6. Tyrimų metodai	132
6.1. Mokslinis ir kasdieninis stebėjimas	134
6.2. Pedagoginis stebėjimas	136
6.3. Eksperimentas	155
6.3.1. Preliminariniai tyrimai	159
6.3.2. Tikrieji eksperimentiniai tyrimai	160
6.3.3. Kvaziekperimentiniai tyrimai	161
6.3.4. Eksperimentinių tyrimų patikimumas	164
6.3.5. Eksperimentinio tyrimo etapai	167
6.3.6. Laboratorinis eksperimentas	171
6.3.7. Natūralus eksperimentas	172
6.3.8. Eksperimentinių grupių komplektavimas	172
6.3.9. Vieno atvejo eksperimentiniai tyrimai	174
6.4. Apklausa	179
6.4.1. Klausimai	181
6.4.2. Anketa	189
6.4.3. Interviu	194
6.4.4. Anketinė apklausa paštu	200

6.4.5. Nedalyvavusių tyrime apklausa	203
6.4.6. Kitos apklausos rūšys	205
6.4.6.1. Apklausa per masines informacijos priemones	205
6.4.6.2. Ekspertų apklausa	206
6.5. Testavimas	207
6.5.1. Testų parinkimo kriterijai	209
6.5.2. Testų tipai	219
6.6. Kiti tyrimo metodai	224
6.6.1. Dokumentų turinio (content) analizė	231
6.6.2. Metaanalizė	231
6.6.3. Laiko biudžeto analizė	237
6.6.4. Tyrimo metodas, paremtas vaidmenimis imitaciniuose žaidimuose	238
6.6.5. Tyrimo metodas, pagrįstas istorinių duomenų analize	240
7. Tyrimų būdai	252
7.1. Trumpalaikiai ir ilgalaikiai tyrimai	253
7.1.1. Trumpalaikiai tyrimai	253
7.1.2. Ilgalaikiai tyrimai	254
7.2. Trianguliacija	257
7.3. Atvejo tyrimai	260
7.4. Įvykusio fakto (ex post facto) tyrimas	261
8. Kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai	270
8.1. Kiekybinių ir kokybinių tyrimų samprata	270
8.2. Kiekybinių ir kokybinių tyrimų metodologija	276
8.2.1. Filosofinės prielaidos	276
8.2.2. Postmodernizmo idėjų raiška	281
8.3. Kokybinių tyrimų tradicijos	284
8.4. Kiekybinių ir kokybinių tyrimų santykis	291
8.5. Veiksmo (veiklos) tyrimas (action research)	300
9. Imties tūris ir jo parinkimo būdai	311
9.1. Imties tūrio nustatymas	311
9.2. Imties tūrio parinkimo būdai	323
9.2.1. Tikimybiniai tiriamųjų grupių parinkimo būdai	324
9.2.2. Netikimybiniai tiriamųjų grupių parinkimo būdai	325
10. Tyrimo reikšmingumo įvertinimas	331
11. Būdingiausios tyrimų metodologijos klaidos	335
12. Mokslinio darbo ataskaitos (disertacijos, magistro baigiamojo darbo ir kt.) struktūra ir turinys	338

12.1. Įvadas	341
12.2. Literatūros apžvalga	346
12.3. Tyrimų rezultatai ir jų aptarimas	350
12.4. Išvados ir pasiūlymai	352
13. Mokslinio darbo įforminimas	353
13.1. Literatūrinis tekstas	353
13.2. Lentelės	356
13.3. Paveikslai	358
13.4. Literatūros sąrašas	359
14. Mokslinių publikacijų rengimas spaudai	371
14.1. Bendros pastabos	371
14.2. Kas yra mokslinis straipsnis?	372
14.3. Bendrieji mokslinio straipsnio rengimo principai	373
14.4. Mokslinio straipsnio struktūra	374
14.5. Atskirų straipsnio dalių turinys	375
14.5.1. Titulinis lapas	375
14.5.2. Santrauka	375
14.5.3. Įvadas	376
14.5.4. Metodai	377
14.5.5. Rezultatai	378
14.5.6. Aptarimas	379
14.5.7. Išvados	379
14.5.8. Nuorodos	380
14.5.9. Priedai	380
14.5.10. Autoriaus žodis	380
14.5.11. Padėkos	380
14.5.12. Kur pateikti straipsnio rankraštį?	381
14.6. Rankraščio pristatymo kokybė	382
14.7. Mokslinės publikacijos etika	385
15. Tyrėjų, atliekančių edukologijos ir kitų socialinių mokslų tyrimus, kompetencijos skiriamieji bruožai	389
16. Mokslinio tiriamojo darbo, už kurį suteikiamas mokslų daktaro laipsnis, metodologinės nuostatos	391
Literatūra	393